

BEVEZETŐ

A Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola (PHF) keretein belül működő Pécsi Egyháztörténeti Intézet (PEI) adott otthont 2014. május 12–13-án az Egyháztörténészek I. Országos Találkozójának. Az intézet munkatársainak régi vágya volt egy olyan fórum létrehozása, ahol az egyháztörténettel foglalkozó tanárok, levéltárosok, muzeológusok, kutatók bemutathatnák újabb eredményeiket, ahol lehetőség nyílna a közös gondolkodásra, új szakmai hálózatok és együttműködések kialakítására. A nyitó alkalomhoz fajsúlyos témát, és majd mindenkit érintő kérdéseket állítottunk a középpontba: Mit tanítunk egyháztörténelem címén az egyetemi, főiskolai kurzusokon, illetve a középiskolai tanórákon? Milyen jegyzetek és segédanyagok állnak rendelkezésre? Milyen nemzetközi tapasztalatok, szempontok átvétele lenne szükséges? Sokan elfogadták a meghívást, és az egyetemes, illetve a magyar katolikus egyháztörténet kutatási feladatairól, oktatási kihívásairól elhangzott szemléletmódító előadások intenzív szakmai párbeszédet eredményeztek.¹

Jelen kötet a konferencia előadásainak szerkesztett változatát adja közre, olyan tanulmányokkal kiegészítve, melyeknek témáit éppen a találkozón elhangzottak inspirálták, vagy időközben, a kötet összeállítása során vált nyilvánvalóvá relevanciájuk. A célunk az volt, hogy egy állapotfelmérés készüljön az egyháztörténet oktatásának helyzetéről, amely hozzásegítheti a kérdéssel foglalkozó szakembereket (kutatókat, tanárokat, szakmódszertanókat, oktatási vezetőket), hogy a jövőben megfelelő utakat jelöljenek ki, illetve használható célokat, megoldási javaslatokat fogalmazzanak meg.

A kötet kialakításának vezérelvét az adta, hogy az egyháztörténet oktatását egymással összefüggő elemek szerves egységének gondoljuk. Az általános iskolában a történelem, a hittan, illetve a hon- és népismeret tanításában kerül elő az egyháztörténet, míg a középiskolában leginkább a történelem és a hittanórákon. Ezek mértékét, strukturáját a tantervek szabályozzák. A hangsúlyok megtalálása és a szemlélet mégis jelentős mozgásteret kínál. Emiatt óriási jelentősége van az egyetemi képzésnek – diszciplinárisnak és

¹ A konferenciáról írt ismertetés: *Bánkúti Gábor – Csibi Norbert – Gózszy Zoltán – Varga Szabolcs – Vértesi Lázár: Egyháztörténészek I. országos találkozója. A katolikus egyháztörténelem oktatásának helyzete (Nemzetközi trendek, új szempontok, hazai szakkönyvek és tematikák).* Pécs, 2014. május 12–13. Egyháztörténeti Szemle XV/2 (2014). 120-124.

tanárinak egyaránt. A kötetben olvasható tanulmányok együttesen egy látéleletet adnak az egyháztörténet hazai oktatásának jelenlegi helyzetéről, hogy ebből kiindulva megfelelő célokat tűzhessünk ki.

A kötet két bevezető tanulmánya az egyháztörténetet mint diszciplínát helyezi el a teológia és a történettudomány széles palettáján. Klaus Schatz SJ a Sankt-Georgen teológiai és filozófiai főiskolájának 1980-ban megjelent írását már számtalanszor idézte a nyugati történetírás, ezért külön öröm, hogy a szerző engedélyével most magyar nyelven is megjelen-tethetjük. Reméljük, hogy az egyháztörténet és teológia kapcsolatáról val-lott nézetei nálunk is vitára serkentik az olvasót. Sághy Marianne, a buda-pesti Közép-európai Egyetem nemzetközi hírű oktatójának írása a patológia és egyháztörténet kapcsolatát mutatja be, miközben számos új témával szemlélteti, hogy az Egyházatyák által közel kétezer éve papírra vetett szövegeknek milyen értelmezési lehetőségei vannak a 21. században. Tóth Tamás, a Pápai Magyar Intézet rektora és Hermann-Josef Scheidgen, a kölni egyetem oktatója révén betekintést kapunk a római, illetve a német-országi egyetemi képzésbe és a graduális, posztgraduális egyháztörténeti tanulmányi lehetőségekbe. Tamási Zsolt történész, a Marosvásárhelyi Ró-mai Katolikus Teológiai Líceum igazgatója, az erdélyi helyzetről ad számot, míg Janka György, a nyíregyházi Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudo-mányi Főiskola tanára az egyháztörténet magyarországi felsőoktatásban történő oktatásáról nyújt széleskörű tájékoztatást.

Nem véletlen, hogy e kötetrel Katus László emléke előtt is tisztel-günk. A Pécsi Tudományegyetem és a Pécsi Püspöki Hittudományi Főisko-la egykori professzorának elévülhetetlen érdemei vannak a pécsi, illetve a hazai egyháztörténet oktatásának újraindulásában. Az 1980-as évek köze-pén kollégiumi szobájában megkezdett, rendhagyó tanítási tevékenységét, illetve az egyháztörténet tanítás rendszerváltás körüli megszerveződését a tőle és tanítványától, kollégájától származó visszaemlékezések mutatják be.

Az intézményi keretek és a meghirdetett kurzusok mellett legalább ilyen fajsúlyos kérdésnek tartjuk az oktatási segédanyagok és jegyzetek álla-potát. Ezzel kapcsolatban megkérdeztük Gárdonyi Mátét, a Veszprémi Érse-ki Főiskola oktatóját, aki a *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe* című jegy-zete megírása kapcsán szerzett tapasztalatait osztja meg az olvasóval. Az általános és középiskolai tanítási keretekről, lehetőségekről Gianone András, a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet munkatársa ad

alapos tájékoztatást, míg Sipos Edit (PHF oktatója) a hittan, Gózszy Zoltán (PTE BTK TTI, PHF PEI) és Gálos László (a PHF Abaligeti Gyakorló Iskolájának oktatója) pedig a hon- és népismeret oktatásban rejlő lehetőségekre, kapcsolódási pontokra hívja fel a figyelmet.

A kötettel egy olyan „munkaanyagot” szeretnénk a szakma kezébe adni, amely alkalmas lehet a jelenlegi helyzet felmérésére, és rámutathat azokra a fejlesztési lehetőségekre, illetve kitörési pontokra, amelyek alapján az egyháztörténet oktatásában, valamint művelésében résztvevő intézmények és személyek sikeresen igazíthatják képzésüket és munkájukat a felbukkanó kihívásokhoz, hogy az Egyháznak ne csak történelme, hanem jövője is legyen.

Pécs, 2015. május 20.

Szerkesztők

